కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సం హితా

॥ అథ చతుర్థ కాణ్డే చతుర్థః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ రశ్మిరసి క్షయాయ త్వా క్షయం జిన్వ ప్రేతిరసి ధర్మాయ త్వా ధర్మం జిన్వాఽన్వితిరసి దివే త్వా దివం జిన్వ సం ధిరస్యన్తరిక్షాయ త్వాఽన్తరిక్షం జిన్వ ప్రతిధిరసి పృథివ్యై త్వా పృథివీం జిన్వ విష్టం భోఽసి వృష్ట్యై త్వా వృష్టిం జిన్వ ప్రవాఽస్యహ్నే త్వాఽహర్జిన్వానువాసి రాత్రియై త్వా రాత్రిం జిన్వోశిగసి [౧] వసుభ్యస్త్వా వసూఞ్జిన్వ ప్రకేతోఽసి రుద్రేభ్యస్త్వా రుద్రాఞ్జిన్వ సుదీతిరస్యాదిత్యేభ్యస్త్వాఽఽదిత్యాఞ్జిన్వౌజోఽసి పితృభ్యస్త్వా పితౄఞ్జిన్వ తన్తురసి ప్రజాభ్యస్త్వా ప్రజా జిన్వ పృతనాషాడసి పశుభ్యస్త్వా పశూఞ్జిన్వ రేవదస్యోషధీభ్యస్త్వౌషధీర్జిన్వాఽభిజిదసి యుక్తగ్రావేన్ద్రాయ త్వేన్ద్రం జిన్వాఽధిపతిరసి ప్రాణాయ [౨] త్వా ప్రాణం జిన్వ యన్తాఽస్యపానాయ త్వాఽపానం జిన్వ సగ్ంసర్పోఽసి చక్షుషే త్వా చక్షుర్జిన్వ వయోధా అసి శ్రోత్రాయ త్వా శ్రోత్రం జిన్వ త్రివృదసి ప్రవృదసి సం వృదసి వివృదసి సగ్ం రోహోఽసి నీరోహోఽసి ప్రరోహోఽస్యనురోహోఽసి వసుకోఽసి వేషశ్రిరసి వస్యష్టిరసి॥[3]

ఉశిగసి ప్రాణాయ త్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ॥***4.4.1***॥

రాజ్ఞ్యసి ప్రాచీ దిగ్వసవస్తే దేవా అధిపతయోఽగ్నిర్హేతీనాం ప్రతిధర్తా త్రివృత్త్వా స్తోమః పృథివ్యాగ్ శ్రయత్వాజ్యముక్థమవ్యథయథ్స్తభ్నాతు రథంతరగ్ం సామ ప్రతిష్ఠిత్యై విరాడసి దక్షిణా దిగ్రుద్రాస్తే దేవా అధిపతయ ఇన్ద్రో హేతీనాం ప్రతిధర్తా పఞ్చదశస్త్వా స్తోమః పృథివ్యాగ్ శ్రయతు ప్రౌగముక్థమవ్యథయథ్స్తభ్నాతు బృహథ్సామ ప్రతిష్ఠిత్యై సమ్రాడసి ప్రతీచీ ది- [౩] గాదిత్యాస్తే దేవా అధిపతయః సోమో హేతీనాం ప్రతిధర్తా

సప్తదశస్త్వా స్తోమః పృథివ్యాగ్ శ్రయతు మరుత్వతీయముక్థమవ్యథయథ్స్తభ్నాతు వైరూపగ్ం సామ ప్రతిష్ఠిత్యై స్వరాడస్యుదీచీ దిగ్విశ్వే తే దేవా అధిపతయో వరుణో హేతీనాం ప్రతిధర్తైకవిగ్ంశస్త్వా స్తోమః పృథివ్యాగ్ శ్రయతు నిష్కేవల్యముక్థమవ్యథయథ్స్తభ్నాతు వైరాజగ్ం సామ ప్రతిష్ఠిత్యా అధిపత్న్యసి బృహతీ దిఙ్మరుతస్తే దేవా అధిపతయో [౫] బృహస్పతిర్హేతీనాం ప్రతిధర్తా త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశౌ త్వా స్తోమౌ పృథివ్యాగ్ శ్రయతాం వైశ్వదేవాగ్నిమారుతే ఉక్థే అవ్యథయన్తీ స్తభ్నీతాగ్ం శాక్వరరైవతే సామనీ ప్రతిష్ఠిత్యా అన్తరిక్షాయర్షయస్త్వా ప్రథమజా దేవేషు దివో మాత్రయా వరిణా ప్రథన్తు విధర్తా చాఽయమధిపతిశ్చ తే త్వా సర్వే సం విదానా నాకస్య పృష్ఠే సువర్గే లోకే యజమానం చ సాదయన్తు||[౬]

*ప్రతీచీ దిఙ్మరుతస్తే దేవా అధిపతయశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ||**4.4.2**||*

అయం పురో హరికేశః సూర్యరశ్మిస్తస్య రథగృథ్సశ్చ రథౌజాశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ పుఞ్జికస్థలా చ కృతస్థలా చాఽప్సరసౌ యాతుధానా హేతీ రక్షాగ్ంసి ప్రహేతిరయం దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్వనశ్చ రథేచిత్రశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ మేనకా చ సహజన్యా చాఽప్సరసౌ దంక్ష్ణవః పశవో హేతిః పౌరుషేయో వధః ప్రహేతిరయం పశ్చాద్విశ్వవ్యచాస్తస్య రథప్రోతశ్చాఽసమరథశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ ప్రమ్లోచన్తీ చా- [౭]
ఽనుమ్లోచన్తీ చాప్సరసౌ సర్పా హేతిర్వ్యాఘ్రాః ప్రహేతిరయముత్తరాథ్సం యద్వసుస్తస్య సేనజిచ్చ సుషేణశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ విశ్వాచీ చ ఘృతాచీ చాఽప్సరసావాపో హేతిర్వాతః ప్రహేతిరయముపర్యర్వాగ్వసుస్తస్య తార్క్ష్యశ్చాఽరిష్టనేమిశ్చ సేనానిగ్రామణ్యావుర్వశీ చ పూర్వచిత్తిశ్చాఽప్సరసౌ విద్యుద్ధేతిరవస్ఫూర్జన్ప్రహేతిస్తేభ్యో నమస్తే నో మృడయన్తు తే యం [౮] ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంభే దధామ్యాయోస్త్వా సదనే సాదయామ్యవతశ్ఛాయాయాం నమః సముద్రాయ నమః సముద్రస్య చక్షసే పరమేష్ఠీ త్వా

సాదయతు దివః పృష్ఠే వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీం విభూమతీం ప్రభూమతీం పరిభూమతీం దివం యచ్ఛ దివం దృగ్ంహ దివం మా హిగ్ంసీర్విశ్వస్మై ప్రాణాయాఽపానాయ వ్యానాయోదానాయ ప్రతిష్ఠాయై చరిత్రాయ సూర్యస్త్వాఽభి పాతు మహ్యా స్వస్త్యా ఛర్దిషా శం తమేన తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద। ప్రోథదశ్వో న యవసే అవిష్యన్ యదా మహః సం వరణాద్వ్యస్థాత్। ఆదస్య వాతో అను వాతి శోచిరధ స్మ తే వ్రజనం కృష్ణమస్తి॥[౯]

ప్రమ్లోచన్తీ చ యగ్గ్ స్వస్త్యాఽష్టావిగ్ంశతిశ్చ||**4.4.3**||

అగ్నిర్మూర్ధా దివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయమ్। అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి॥ త్వామగ్నే పుష్కరాదధ్యథర్వా నిరమన్థత। మూర్ధ్నో విశ్వస్య వాఘతః॥ అయమగ్నిః సహస్రిణో వాజస్య శతినస్పతిః। మూర్ధా కవీ రయీణామ్॥ భువో యజ్ఞస్య రజసశ్చ నేతా యత్రా నియుద్భిః సచసే శివాభిః। దివిమూర్ధానం దధిషే సువర్షాం జిహ్వామగ్నే చకృషే హవ్యవాహమ్॥ అబోధ్యగ్నిః సమిధా జనానాం [౧౦] ప్రతి ధేనుమివాఽఽయతీముషాసమ్। యహ్వా ఇవ ప్ర వయాముజ్జిహానాః ప్ర భానవః సిస్రతే నాకమచ్ఛ॥ అవోచామ కవయే మేధ్యాయ వచో వన్దారు వృషభాయ వృష్ణే। గవిష్ఠిరో నమసా స్తోమమగ్నౌ దివీవ రుక్మముర్వ్యఞ్చమశ్రేత్॥ జనస్య గోపా అజనిష్ట జాగృవిరగ్నిః సుదక్షః సువితాయ నవ్యసే। ఘృతప్రతీకో బృహతా దివి స్పృశా ద్యుమద్వి భాతి భరతేభ్యః శుచిః॥ త్వామగ్నే అఙ్గిరసో [౧౧] గుహా హితమన్వవిన్దఞ్ఛిశ్రియాణం వనేవనే। స జాయసే మథ్యమానః సహో మహత్త్వామాహుః సహసస్పుత్రమఙ్గిరః॥ యజ్ఞస్య కేతుం ప్రథమం పురోహితమగ్నిం నరస్త్రిషధస్థే సమిన్ధతే। ఇన్ద్రేణ దేవైః సరథగ్ం స బర్హిషి సీదన్ని హోతా యజథాయ సుక్రతుః॥ త్వాం చిత్రశ్రవస్తమ హవన్తే విక్షు జన్తవః। శోచిష్కేశం పురుప్రియాగ్నే హవ్యాయ వోఢవే॥ సఖాయః సం వః సమ్యఞ్చమిషగ్గ్ [౧౨] స్తోమం చాగ్నయే। వర్షిష్ఠాయ

క్షితీనామూర్జో నప్త్రే సహస్వతే॥ సగ్ం సమిద్యువసే వృషన్నగ్నే విశ్వాన్యర్య ఆ। ఇడస్పదే
సమిధ్యసే స నో వసూన్యా భర॥ ఏనా వో అగ్నిం నమసోర్జో నపాతమా హువే। ప్రియం
చేతిష్ఠమరతిగ్గ్ స్వధ్వరం విశ్వస్య దూతమమృతమ్॥ స యోజతే అరుషో విశ్వభోజసా స
దుద్రవథ్స్వాహుతః। సుబ్రహ్మా యజ్ఞః సుశమీ [౧౩] వసూనాం దేవగ్ం రాధో జనానామ్॥
ఉదస్య శోచిరస్థాదాజుహ్వానస్య మీఢుషః। ఉద్ధూమాసో అరుషాసో దివిస్పృశః
సమగ్నిమిన్ధతే నరః॥ అగ్నే వాజస్య గోమత ఈశానః సహసో యహో। అస్మే ధేహి జాతవేదో
మహిశ్రవః॥ స ఇధానో వసుష్కవిరగ్నిరీడేన్యో గిరా। రేవదస్మభ్యం పుర్వణీక దీదిహి॥ క్షపో
రాజన్నుత త్మనాగ్నే వస్తోరుతోషసః। స తిగ్మజంభ [౧౪] రక్షసో దహ ప్రతి॥ ఆ తే అగ్న
ఇధీమహి ద్యుమన్తం దేవాజరమ్। యద్ధ స్యా తే పనీయసీ సమిద్దీదయతి ద్యవీషగ్గ్
స్తోతృభ్య ఆ భర॥ ఆ తే అగ్న ఋచా హవిః శుక్రస్య జ్యోతిషస్పతే। సుశ్చన్ద్ర దస్మ విశ్పతే
హవ్యవాట్తుభ్యగ్ం హూయత ఇషగ్గ్ స్తోతృభ్య ఆ భర॥ ఉభే సుశ్చన్ద్ర సర్పిషో దర్వీ
శ్రీణీష ఆసని। ఉతో న ఉత్పుపూర్యా [౧౫] ఉక్థేషు శవసస్పత ఇషగ్గ్ స్తోతృభ్య ఆ భర॥
అగ్నే తమద్యాఽశ్వం న స్తోమైః క్రతుం న భద్రగ్ం హృదిస్పృశమ్। ఋధ్యామా త ఓహైః॥
అధా హ్యగ్నే క్రతోర్భద్రస్య దక్షస్య సాధోః। రథీరృతస్య బృహతో బభూథ॥ అభిష్టే అద్య
గీర్భిర్గృణన్తోఽగ్నే దాశేమ। ప్ర తే దివో న స్తనయన్తి శుష్మాః॥ ఏభిర్నో అర్కైర్భవా నో
అర్వాఙ్- [౧౬] సువర్న జ్యోతిః। అగ్నే విశ్వేభిః సుమనా అనీకైః॥ అగ్నిగ్ం హోతారం మన్యే
దాస్వన్తం వసోః సూనుగ్ం సహసో జాతవేదసమ్। విప్రం న జాతవేదసమ్॥ య
ఊర్ధ్వయా స్వధ్వరో దేవో దేవాచ్యా కృపా। ఘృతస్య విభ్రాష్టిమను శుక్రశోచిష
ఆజుహ్వానస్య సర్పిషః॥ అగ్నే త్వన్నో అన్తమః। ఉత త్రాతా శివో భవ వరూథ్యః॥ తం త్వా
శోచిష్ఠ దీదివః। సుమ్నాయ నూనమీమహే సఖిభ్యః॥ వసురగ్నిర్వసుశ్రవాః। అచ్ఛా నక్షి
ద్యుమత్తమో రయిం దాః॥[౧౭]

జనానామఙ్గిరస ఇషగ్ం సుశమీ తిగ్మజంభ పుపూర్యా అర్వాఙ్ వసుశ్రవాః పఞ్చ చ॥**4.4.4**॥

ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాం త్వా సయుజా యుజా యునజ్మ్యాఘారాభ్యాం తేజసా వర్చసోక్థేభిః స్తోమేభిశ్ఛన్దోభీ రయ్యై పోషాయ సజాతానాం మధ్యమస్థేయాయ మయా త్వా సయుజా యుజా యునజ్మ్యం బా దులానితత్నిరభ్రయన్తీ మేఘయన్తీ వర్షయన్తీ చుపుణీకా నామాఽసి ప్రజాపతినా త్వా విశ్వాభిర్ధీభిరుప దధామి పృథివ్యుదపురమన్నేన విష్టా మనుష్యాస్తే గోప్తారోఽగ్నిర్వియత్తోఽస్యాం తామహం ప్ర పద్యే సా [౧౦] మే శర్మ చ వర్మ చాఽస్త్వధిద్యౌరన్తరిక్షం బ్రహ్మణా విష్టా మరుతస్తే గోప్తారో వాయుర్వియత్తోఽస్యాం తామహం ప్ర పద్యే సా మే శర్మ చ వర్మ చాస్తు ద్యౌరపరాజితామృతేన విష్టాఽఽదిత్యాస్తే గోప్తారః సూర్యో వియత్తోఽస్యాం తామహం ప్ర పద్యే సా మే శర్మ చ వర్మ చాస్తు॥[౧౧]

సాఽష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ||**4.4.5**||

బృహస్పతిస్త్వా సాదయతు పృథివ్యాః పృష్ఠే జ్యోతిష్మతీం విశ్వస్మై ప్రాణాయాఽపానాయ విశ్వం జ్యోతిర్యచ్ఛాఽగ్నిస్తేఽధిపతిర్విశ్వకర్మా త్వా సాదయత్వన్తరిక్షస్య పృష్ఠే జ్యోతిష్మతీం విశ్వస్మై ప్రాణాయాఽపానాయ విశ్వం జ్యోతిర్యచ్ఛ వాయుస్తేఽధిపతిః ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు దివః పృష్ఠే జ్యోతిష్మతీం విశ్వస్మై ప్రాణాయాఽపానాయ విశ్వం జ్యోతిర్యచ్ఛ పరమేష్ఠీ తేఽధిపతిః పురోవాతసనిరస్యభ్రసనిరసి విద్యుథ్సని [౨౦] రసి స్తనయిత్నుసనిరసి వృష్టిసనిరస్యగ్నేర్యాన్యసి దేవానామగ్నేయాన్యసి వాయోర్యాన్యసి దేవానాం వాయోయాన్యస్యన్తరిక్షస్య యాన్యసి దేవానామన్తరిక్షయాన్యస్యన్తరిక్షమస్యన్తరిక్షాయ త్వా సలిలాయ త్వా సర్ణీకాయ త్వా సతీకాయ త్వా కేతాయ త్వా ప్రచేతసే త్వా వివస్వతే త్వా దివస్త్వా జ్యోతిష ఆదిత్యేభ్యస్త్వర్చే త్వా రుచే త్వా ద్యుతే త్వా భాసే త్వా జ్యోతిషే త్వా యశోదాం త్వా యశసి తేజోదాం త్వా తేజసి పయోదాం త్వా పయసి వర్చోదాం త్వా వర్చసి ద్రవిణోదాం త్వా ద్రవిణే సాదయామి తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా తయా

దేవతయాఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద॥[౨౧]

విద్యుథ్సనిర్ద్యుతే త్రైవ్కాన్న త్రిగ్ంశచ్చ॥**4.4.6**॥

భూయస్కృదసి వరివస్కృదసి ప్రాచ్యస్యూర్ధ్వాఽస్యన్తరిక్షసదస్యన్తరిక్షే సీదాఽప్సుషదసి శ్యేనసదసి గృధ్రసదసి సుపర్ణసదసి నాకసదసి పృథివ్యాస్త్వా ద్రవిణే సాదయామ్యన్తరిక్షస్య త్వా ద్రవిణే సాదయామి దివస్త్వా ద్రవిణే సాదయామి దిశాం త్వా ద్రవిణే సాదయామి ద్రవిణోదాం త్వా ద్రవిణే సాదయామి ప్రాణం మే పాహ్యపానం మే పాహి వ్యానం మే [౨౨] పాహ్యాయుర్మే పాహి విశ్వాయుర్మే పాహి సర్వాయుర్మే పాహ్యగ్నే యత్తే పరగ్ం హృన్నామ తావేహి సగ్ం రభావహై పాఞ్చజన్యేష్వప్యేధ్యగ్నే యావా అయావా ఏవా ఊమాః సబ్దః సగరః సుమేకః॥[౨౩]

వ్యానం మే ద్వాత్రిగ్ంశచ్చ॥**4.4.7**॥

అగ్నినా విశ్వాషాట్సూర్యేణ స్వరాట్క్రత్వా శచీపతిర్ఋషభేణ త్వష్టా యజ్ఞేన మఘవాన్దక్షిణయా సువర్గో మన్యునా వృత్రహా సౌహార్ద్యేన తనూధా అన్నేన గయః పృథివ్యాఽసనోదృగ్భిరన్నాదో వషట్కారేణర్ధః సామ్నా తనూపా విరాజా జ్యోతిష్మాన్బ్రహ్మణా సోమపా గోభిర్యజ్ఞం దాధార క్షత్రేణ మనుష్యానశ్వేన చ రథేన చ వజ్ర్యృతుభిః ప్రభుః సంవథ్సరేణ పరిభూస్తపసాఽనాధృష్టః సూర్యః సన్తనూభిః॥[౨౪]

అగ్నినైకాన్న పఞ్చాశత్॥**4.4.8**॥

ప్రజాపతిర్మనసాఽన్ధోఽచ్ఛేతో ధాతా దీక్షాయాగ్ం సవితా భృత్యాం పూషా సోమక్రయణ్యాం వరుణ ఉపనద్ధోఽసురః క్రీయమాణో మిత్రః క్రీతః శిపివిష్ట ఆసాదితో నరం ధిషః ప్రోహ్యమాణోఽధిపతిరాగతః ప్రజాపతిః ప్రణీయమానోఽగ్నిరాగ్నీధ్రే

బృహస్పతిరాగ్నీధ్రాత్ప్రణీయమాన ఇన్ద్రో హవిర్ధానేఽదితిరాసాదితో విష్ణురుపావహ్రియమాణోఽథర్వోపోత్తో యమోఽభిషుతోఽపూతపా ఆధూయమానో వాయుః పూయమానో మిత్రః క్షీరశ్రీర్మన్థీ సక్తుశ్రీర్వైశ్వదేవ ఉన్నీతో రుద్ర ఆహుతో వాయురావృత్తో నృచక్షాః ప్రతిఖ్యాతో భక్ష ఆగతః పితృణాం నారాశగ్ంసోఽసురాత్తః సిన్ధురవభృథమవప్రయన్థ్సముద్రోఽవగతః సలిలః ప్రప్లుతః సువరుదృచం గతః॥[౨౫]

రుద్ర ఏకవిగ్ంశతిశ్చ||**4.4.9**||

కృత్తికా నక్షత్రమగ్నిర్దేవతాఽగ్నే రుచః స్థ ప్రజాపతేర్ధాతుః సోమస్యర్చే త్వా రుచే త్వా ద్యుతే త్వా భాసే త్వా జ్యోతిషే త్వా రోహిణీ నక్షత్రం ప్రజాపతిర్దేవతా మృగశీర్‌షం నక్షత్రగ్ం సోమో దేవతాఽఽర్ద్రా నక్షత్రగ్ం రుద్రో దేవతా పునర్వసూ నక్షత్రమదితిర్దేవతా తిష్యో నక్షత్రం బృహస్పతిర్దేవతాఽఽశ్రేషా నక్షత్రగ్ం సర్పా దేవతా మఘా నక్షత్రం పితరో దేవతా ఫల్గునీ నక్షత్ర- [౨౬] మర్యమా దేవతా ఫల్గునీ నక్షత్రం భగో దేవతా హస్తో నక్షత్రగ్ం సవితా దేవతా చిత్రా నక్షత్రమిన్ద్రో దేవతా స్వాతీ నక్షత్రం వాయుర్దేవతా విశాఖే నక్షత్రమిన్ద్రాగ్నీ దేవతాఽనూరాధా నక్షత్రం మిత్రో దేవతా రోహిణీ నక్షత్రమిన్ద్రో దేవతా విచృతౌ నక్షత్రం పితరో దేవతాఽషాఢా నక్షత్రమాపో దేవతాఽషాఢా నక్షత్రం విశ్వే దేవా దేవతా శ్రోణా నక్షత్రం విష్ణుర్దేవతా శ్రవిష్ఠా నక్షత్రం వసవో [౨౭] దేవతా శతభిషఙ్నక్షత్రమిన్ద్రో దేవతా ప్రోష్ఠపదా నక్షత్రమజ ఏకపాద్దేవతా ప్రోష్ఠపదా నక్షత్రమహిర్బుధ్నియో దేవతా రేవతీ నక్షత్రం పూషా దేవతాఽశ్వయుజౌ నక్షత్రమశ్వినౌ దేవతాఽపభరణీర్నక్షత్రం యమో దేవతా పూర్ణా పశ్చాద్యత్తే దేవా అదధుః॥[౨౮]

ఫల్గునీ నక్షత్రంవసవ స్త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ||**4.4.10**||

మధుశ్చ మాధవశ్చ వాసన్తికావృతూ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ గ్రైష్మావృతూ నభశ్చ నభస్యశ్చ

వార్షికావృతూ ఇషశ్చోర్జశ్చ శారదావృతూ సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమన్తికావృతూ తపశ్చ తపస్యశ్చ శైశిరావృతూ అగ్నేరన్తః శ్లేషోఽసి కల్పేతాం ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాప ఓషధీః కల్పన్తామగ్నయః పృథఙ్మమ జ్యైష్ఠ్యాయ సవ్రతా [౨౯] యేఽగ్నయః సమనసోఽన్తరా ద్యావాపృథివీ శైశిరావృతూ అభి కల్పమానా ఇన్ద్రమివ దేవా అభి సం విశన్తు సం యచ్ఛ ప్రచేతాశ్చాఽగ్నేః సోమస్య సూర్యస్యోగ్రా చ భీమా చ పితౄణాం యమస్యేన్ద్రస్య ధ్రువా చ పృథివీ చ దేవస్య సవితుర్మరుతాం వరుణస్య ధర్త్రీ చ ధరిత్రీ చ మిత్రావరుణయోర్మిత్రస్య ధాతుః ప్రాచీ చ ప్రతీచీ చ వసూనాగ్ం రుద్రాణా- [30] మాదిత్యానాం తే తేఽధిపతయస్తేభ్యో నమస్తే నో మృడయన్తు తే యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంభే దధామి సహస్రస్య ప్రమా అసి సహస్రస్య ప్రతిమా అసి సహస్రస్య విమా అసి సహస్రస్యోన్మా అసి సాహస్రోఽసి సహస్రాయ త్వేమా మే అగ్న ఇష్టకా ధేనవః సన్త్వేకా చ శతం చ సహస్రం చాఽయుతం చ [30] నియుతం చ ప్రయుతం చాఽర్బుదం చ న్యర్బుదం చ సముద్రశ్చ మధ్యం చాఽన్తశ్చ పరార్ధశ్చేమా మే అగ్న ఇష్టకా ధేనవః సన్తు షష్టిః సహస్రమయుతమక్షీయమాణా ఋతస్థాః స్థర్తావృధో ఘృతశ్చుతో మధుశ్చుత ఊర్జస్వతీః స్వధావినీస్తా మే అగ్న ఇష్టకా ధేనవః సన్తు విరాజో నామ కామదుఘా అముత్రాముష్మిన్లోకే॥[3౨]

సవ్రతా రుద్రాణామయుతంచపఞ్చ చత్వారిగ్ంశచ్చ||**4.4.11**||

సమిద్దిశామాశయా నః సువర్విన్మధోరతో మాధవః పాత్వస్మాన్। అగ్నిర్దేవో దుష్టరీతురదాభ్య ఇదం క్షత్రగ్ం రక్షతు పాత్వస్మాన్॥ రథన్తరగ్ం సామభిః పాత్వస్మాన్గాయత్రీ ఛన్దసాం విశ్వరూపా। త్రివృన్నో విష్ఠయా స్తోమో అహ్నాగ్ం సముద్రో వాత ఇదమోజః పిపర్తు॥ ఉగ్రా దిశామభిభూతిర్వయోధాః శుచిః శుక్రే అహన్యోజసీనా। ఇన్ద్రాఽధిపతిః పిపృతాదతో నో మహి [33] క్షత్రం విశ్వతో ధారయేదమ్॥ బృహథ్సామ

క్షత్రభృద్వృద్ధవృష్ణియం త్రిష్టుభౌజః శుభితముగ్రవీరమ్। ఇన్ద్ర స్తోమేన పఞ్చదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణ రక్ష॥ ప్రాచీ దిశాగ్ం సహయశా యశస్వతీ విశ్వే దేవాః ప్రావృషాహ్నాగ్ం సువర్వతీ। ఇదం క్షత్రం దుష్టరమస్త్వోజోఽనాధృష్టగ్ం సహస్రియగ్ం సహస్వత్॥ వైరూపే సామన్నిహ తచ్ఛకేమ జగత్యైనం విక్ష్వా వేశయామః। విశ్వే దేవాః సప్తదశేన [౩౪] వర్చ ఇదం క్షత్రగ్ం సలిలవాతముగ్రమ్॥ ధర్త్రీ దిశాం క్షత్రమిదం దాధారోపస్థాఽశానాం మిత్రవదస్త్వోజః। మిత్రావరుణా శరదాఽహ్నాం చికిత్నూ అస్మై రాష్ట్రాయ మహి శర్మ యచ్ఛతమ్॥ వైరాజే సామన్నధి మే మనీషాఽనుష్టుభా సం భృతం వీర్యగ్ం సహః। ఇదం క్షత్రం మిత్రవదార్ద్రదాను మిత్రావరుణా రక్షతమాధిపత్యైః॥ సమ్రాడ్దిశాగ్ం సహసామ్నీ సహస్వత్యృతుర్హేమన్తో విష్ఠయా నః పిపర్తు। అవస్యువాతా [౩౫] బృహతీర్ను శక్వరీరిమం యజ్ఞమవన్తు నో ఘృతాచీః॥ సువర్వతీ సుదుఘా నః పయస్వతీ దిశాం దేవ్యవతు నో ఘృతాచీ। త్వం గోపాః పురఏతోత పశ్చాద్బృహస్పతే యామ్యాం యుఙ్గ్ధి వాచమ్॥ ఊర్ధ్వా దిశాగ్ం రన్తిరాశౌషధీనాగ్ం సంవథ్సరేణ సవితా నో అహ్నామ్। రేవథ్సామాఽతిచ్ఛన్దా ఉ ఛన్దోఽజాతశత్రుః స్యోనా నో అస్తు॥ స్తోమత్రయస్త్రిగ్ం శే భువనస్య పత్ని వివస్వద్వాతే అభి నో [౩౬] గృణాహి। ఘృతవతీ సవితరాధిపత్యైః పయస్వతీ రన్తిరాశా నో అస్తు॥ ధ్రువా దిశాం విష్ణుపత్న్యఘోరాఽస్యేశానా సహసో యా మనోతా। బృహస్పతిర్మాతరిశ్వోత వాయుః సం ధువానా వాతా అభి నో గృణన్తు॥ విష్టం భో దివో ధరుణః పృథివ్యా అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ। విశ్వవ్యచా ఇషయన్తీ సుభూతిః శివా నో అస్త్వదితిరుపస్థే॥ వైశ్వానరో న ఊత్యా పృష్టో దివ్యను నోఽద్యాఽనుమతిరన్విదనుమతే త్వం కయా నశ్చిత్ర ఆ భువత్కో అద్య యుఞ్జతే॥[౩౭]

మహి సప్తదశేనాఽవస్యువాతా అభి నోఽను నశ్చతుర్దశ చ||**4.4.12**||

రశ్మిరసి రాజ్ఞియస్యయం పురోహరికేశోఽగ్నిర్మూర్ధేన్ద్రాగ్నిభ్యాం బృహస్పతిర్భ్వాయస్కృదస్యగ్నినా విశ్వాషాట్ప్రజాపతిర్మనసా కృత్తికామధుశ్చ సమిద్ధిశాంద్వాదశ||**12**||

రమిరసి ప్రతిధేనుమసి స్తనయిత్ను సనిరస్యాదిత్యానాగ్ం సప్తత్రిగ్ంశత్॥32॥
రశ్మిరసి కో అద్యయుజ్తే ౹॥

॥ హరిః ఓమ్॥

॥ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ ఇతి చతుర్ధ కాణ్డే చతుర్ధః ప్రశ్నః॥